

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/92/2004

STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ PO ROZSZERZENIU TEJ ORGANIZACJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Rozszerzenie Unii Europejskiej przyczyniło się do poprawy nastrojów Polaków i do wzrostu poparcia dla członkostwa Polski w tej organizacji. Przystąpienie do Unii Europejskiej popiera obecnie 71% ankietowanych, o 7 punktów więcej niż przed miesiącem. Do przeciwników integracji zalicza się 20% badanych, o 9 punktów mniej niż w kwietniu.

- W ciągu ostatniego miesiąca zmieniła się hierarchia uczuć towarzyszących przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. W kwietniu zbliżające się rozszerzenie tej organizacji częściej budziło uczucia negatywne niż pozytywne. Obecnie wyraźnie więcej niż przed miesiącem jest nadziei, radości i dumy, mniej zaś - obaw, przerażenia, smutku i rozgoryczenia. Wejście Polski do Unii Europejskiej Polacy przyjęli przede wszystkim z nadzieją (65%), obawą (51%) i zaciekawieniem (47%). Łącznie więcej osób doświadczało emocji pozytywnych (69%) niż negatywnych (55%).

- Podobnie jak w maju 1999 roku, największą akceptację uzyskuje integracja gospodarcza - popiera ją prawie trzy czwarte Polaków (71%). Ponad połowa badanych (52%) aprobuje także zjednoczenie Polski z Unią na poziomie struktur politycznych. Niewiele mniej osób (49%) uważa, że wspólnota powinna obejmować wartości i cele życiowe ludzi. Utrzymuje się opinia, że nasz kraj powinien zachować odrębność w sferze kultury i obyczajów. Integrację w wymiarze kulturowym popiera niespełna co czwarty ankietowany (24%).

W majowym sondażu¹, realizowanym po tygodniu od rozszerzenia Unii Europejskiej, sprawdzaliśmy, w jaki sposób wydarzenie to wpłynęło na stosunek Polaków do członkostwa naszego kraju w tej organizacji. Pytaliśmy także respondentów o akceptację różnych wymiarów integracji, a zatem o ich wizję zjednoczonej Europy.

POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

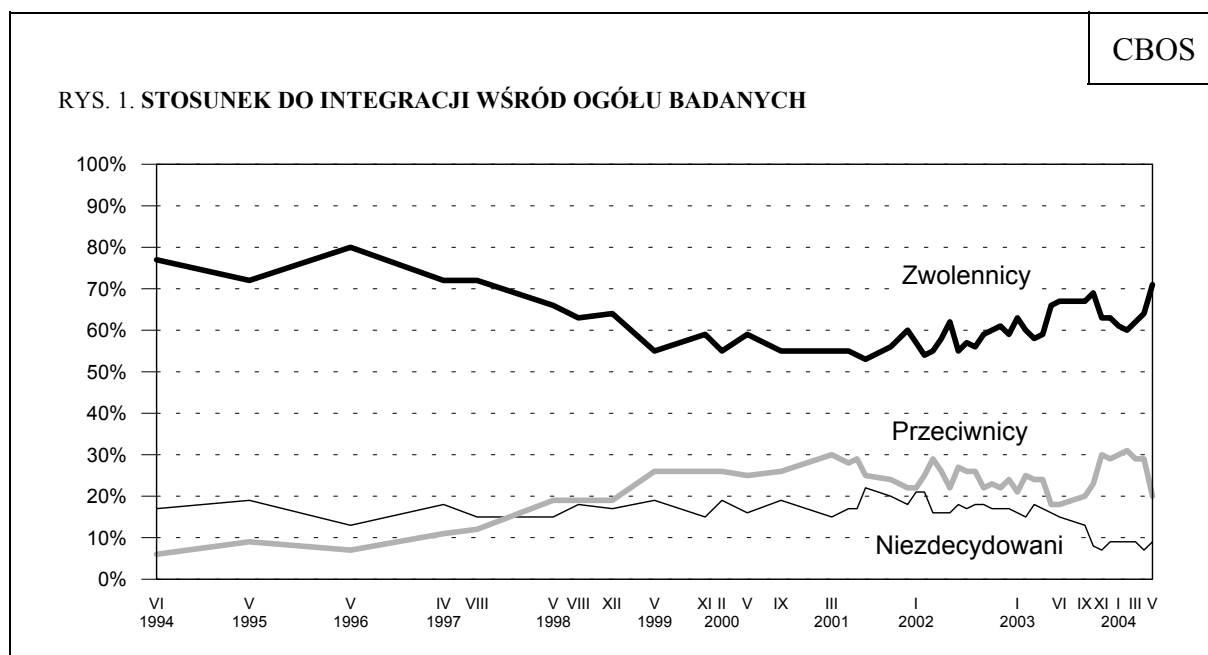
Rozszerzenie Unii Europejskiej przyczyniło się do poprawy nastrojów Polaków i do wzrostu poparcia dla członkostwa Polski w tej organizacji. Przystąpienie do Unii Europejskiej popiera obecnie 71% ankietowanych, o 7 punktów więcej niż w kwietniu. Do przeciwników integracji zalicza się 20% badanych, o 9 punktów mniej niż przed miesiącem. Tak wysokiego wskaźnika poparcia dla członkostwa Polski w tej organizacji nie notowaliśmy od lat. Ostatnio zbliżoną liczbę zwolenników integracji europejskiej (72%) rejestrowaliśmy w sierpniu 1997 roku, jeszcze przed rozpoczęciem przez Polskę negocjacji akcesyjnych. Przeciw zjednoczeniu było wówczas 12% ankietowanych.

Tabela 1

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2002			2003												2004		
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach																	
Zwolennicy	60	61	59	63	60	58	59	66	67	67	69	63	63	61	60	62	64	71
Przeciwnicy	23	22	24	21	25	24	24	18	18	20	23	30	29	30	31	29	29	20
Niezdecydowani	17	17	17	16	15	18	17	16	15	13*	8	7	9	9	9	9	7	9

* Łącznie z tymi, którym „jest to obojętne”

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (168) przeprowadzono w dniach od 7 do 10 maja 2004 roku na liczącej 1006 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Na stosunek badanych do członkostwa Polski w Unii Europejskiej wpływa przede wszystkim ich wykształcenie, dochody *per capita* w rodzinie oraz ocena warunków materialnych gospodarstwa domowego.

Do zwolenników integracji najczęściej zaliczają się respondenci z wyższym wykształceniem (89%), badani uzyskujący stosunkowo wysokie dochody (83% o średnich miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 800 zł), dobrze oceniający własne warunki materialne (80%). Ponadto poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej częściej niż przeciętnie wyrażają mieszkańcy największych miast (82%), a także badani w wieku od 35 do 44 lat (78%).

W grupach społeczno-zawodowych zwolennicy integracji to przede wszystkim kadra kierownicza i inteligencja (90%), pracownicy umysłowi niższego szczebla (81%) oraz właściciele firm (88%), a wśród biernych zawodowo - uczniowie i studenci (81%).

Najniższe poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej notujemy tradycyjnie wśród rolników (42%). Do zwolenników integracji rzadziej niż przeciętnie zaliczają się ponadto osoby z wykształceniem podstawowym (57%), ludzie słabo sytuowani (58% badanych o średnich miesięcznych dochodach *per capita* nieprzekraczających 400 zł), mieszkańcy wsi (61%) oraz respondenci starsi - powyżej 65 roku życia (61%). Do grupy

badanych rzadziej niż przeciętnie aprobujących wejście do Unii należą także renciści (58%) oraz bezrobotni (63%).

Poparcie dla integracji nieco częściej wyrażają osoby identyfikujące się z opcją lewicową (81%) i centrową (78%) niż badani deklarujący poglądy prawicowe (73%) czy indyferentni politycznie (56%).

Aprobata członkostwa Polski w Unii Europejskiej przeważa w elektoratach wszystkich partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym, a przede wszystkim wśród zwolenników PO, SLD, SdPi oraz PiS.

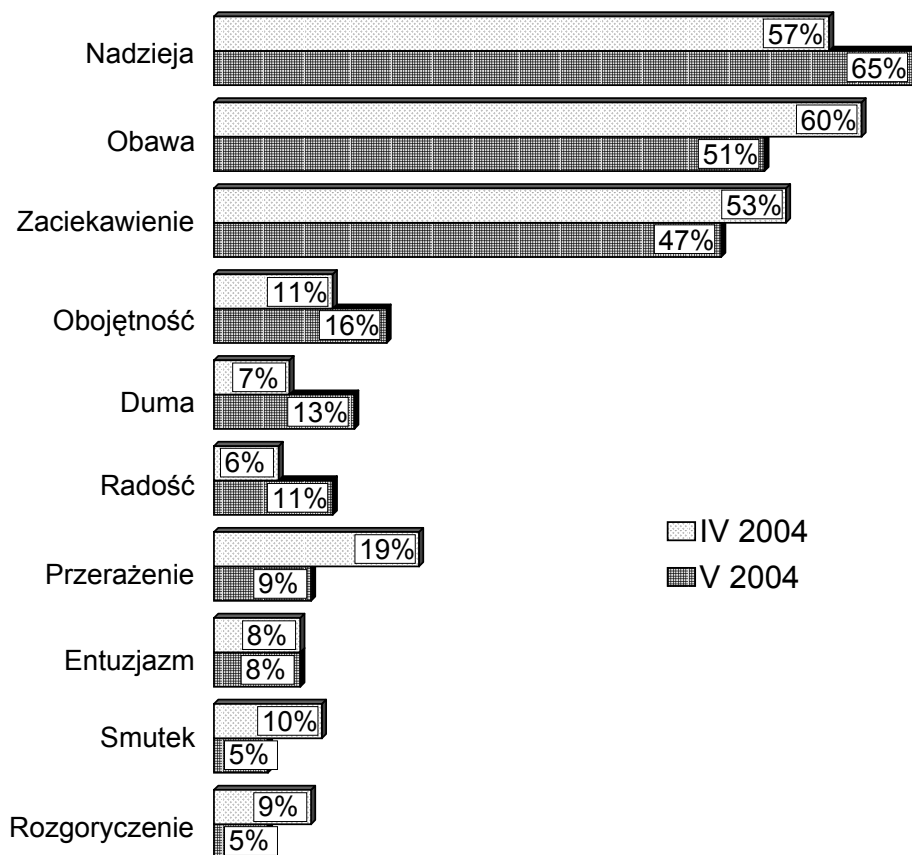
Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
SLD	91	4	5
PO	91	9	0
SdPi	82	12	6
PiS	80	17	3
PSL	74	26	0
Samoobrona	63	24	13
LPR	49	38	13

EMOCJONALNE REAKCJE NA PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

W ciągu ostatniego miesiąca zmieniła się hierarchia uczuć towarzyszących integracji Polski z Unią Europejską. W kwietniu zbliżające się rozszerzenie tej organizacji częściej budziło uczucia negatywne niż pozytywne. Obecnie wyraźnie więcej niż przed miesiącem jest nadziei, radości i dumy, mniej zaś - obaw, przerażenia, smutku i rozgoryczenia. Wejście Polski do Unii Europejskiej Polacy przyjęli przede wszystkim z nadzieją (65%), obawą (51%) i zaciekawieniem (47%). Łącznie więcej osób doświadczało emocji pozytywnych (69%) niż negatywnych (55%).

RYS. 2. UCZUCIA TOWARZYSZĄCE INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

Odsetki nie sumują się do 100, gdyż badani mogli wskazywać różne uczucia. Pominięto „trudno powiedzieć”

Emocjonalne reakcje na rozszerzenie Unii Europejskiej są zróżnicowane w poszczególnych grupach społeczno-demograficznych. Dotyczy to przede wszystkim emocji pozytywnych. Są one tym częstsze, im respondenci są lepiej wykształceni, mają wyższe dochody *per capita* oraz lepiej oceniają własną sytuację materialną. Dla przykładu: pozytywne uczucia wobec integracji wyrażało 57% ankietowanych z wykształceniem podstawowym i aż 84% - z wyższym. Respondenci z wykształceniem podstawowym stosunkowo rzadko odczuwali zarówno nadzieję (54%), jak i radość (9%), entuzjazm (5%) czy dumę (8%). Badani z wykształceniem wyższym częściej niż inni przyjęli rozszerzenie z nadzieją (81%), częściej także odczuwali radość (22%), dumę (23%) i entuzjazm (13%).

Grupą, która najbardziej pozytywnie reagowała na przystąpienie Polski do Unii Europejskiej, są uczniowie i studenci: zdecydowanie częściej niż inni odczuwali oni

entuzjazm (29%), stosunkowo często wyrażali też nadzieję (78%), dumę (20%) oraz radość (14%). Ogółem uczuć pozytywnych doświadczało 78% z nich.

Stosunkowo najgorzej rozszerzenie Unii Europejskiej przyjęli rolnicy. Uczuć pozytywnych doświadczało jedynie 50% z nich, negatywnych zaś 69%. Częściej negatywnie niż pozytywnie reagowali ponadto respondenci słabo sytuowani (o dochodach nieprzekraczających 400 zł), ludzie oceniający swoją sytuację materialną jako złą, renciści oraz osoby najbardziej religijne (uczestniczące kilka razy w tygodniu w praktykach religijnych).

AKCEPTACJA RÓŻNYCH WYMIARÓW INTEGRACJI

Wejście Polski do Unii Europejskiej jest dobrą okazją, aby sprawdzić, czego w istocie dotyczy poparcie dla członkostwa naszego kraju w tej organizacji, które niezmiennie od lat wyrażają Polacy. Czy, ich zdaniem, Unia powinna pozostać jedynie otwartą przestrzenią gospodarczą, być również jednolitym organizmem politycznym czy też tworzyć także wspólną wartości lub wspólnotę kulturową.

O społeczną akceptację różnych wymiarów integracji po raz pierwszy zapytaliśmy w maju 1999 roku. Obecnie więcej osób niż przed pięcioma laty uważa, że Polska powinna się jednoczyć z Europą pod względem ekonomicznym, politycznym i aksjologicznym. Podobnie jak w maju 1999 roku największą akceptację uzyskuje integracja gospodarcza - popiera ją prawie trzy czwarte Polaków (71%). Ponad połowa badanych (52%) aprobuje także zjednoczenie Polski z Unią na poziomie struktur politycznych. Niewiele mniej osób (49%) uważa, że wspólnota powinna obejmować wartości i cele życiowe ludzi. Utrzymuje się opinia, że nasz kraj powinien zachować odrębność w sferze kultury i obyczajów. Integrację w wymiarze kulturowym popiera niespełna co czwarty ankietowany (24%).

Tabela 3

W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o [...] Polska powinna jednoczyć się z UE czy też zachować odrębność?	Powinna jednoczyć się z UE		Powinna zachować odrębność		Trudno powiedzieć	
	V '99	V '04	V '99	V '04	V '99	V '04
	w procentach					
- gospodarkę	65	71	19	16	16	13
- struktury polityczne	44	52	31	29	25	19
- wartości i cele życiowe ludzi	40	49	40	36	20	15
- kulturę i obyczaje	21	24	65	68	14	9

Akceptacja gospodarczego wymiaru jedności europejskiej dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym. Niemal we wszystkich analizowanych grupach przeważa także poparcie dla integracji struktur politycznych. Wyjątek stanowią jedynie osoby najbardziej religijne (uczestniczące kilka razy w tygodniu w praktykach religijnych) oraz zwolennicy LPR. Stosunkowo najbardziej zróżnicowane są w poszczególnych grupach społecznych opinie na temat budowania wspólnoty europejskiej na poziomie wartości i celów życiowych ludzi. Sprzeciw wobec tak rozumianej integracji przeważa wśród ludzi starszych (powyżej 65 roku życia), rolników oraz wśród osób najczęściej uczestniczących w praktykach religijnych. Za zachowaniem odrębności w sferze wartości i celów życiowych ludzi opowiada się także przeważająca część elektoratu LPR oraz PiS. Wszystkie grupy społeczno-demograficzne oraz elektoraty zgadzają się co do tego, że wchodząc do Unii Europejskiej powinniśmy jako naród zachować odrębność w sferze kultury i obyczajów.

Zwolennicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej akceptują gospodarczy, polityczny i aksjologiczny wymiar integracji, odrzucają natomiast wizję Unii Europejskiej jako wspólnoty kulturowej. Przeciwnicy integracji popierają natomiast jedynie jej gospodarczy wymiar.

Wyniki majowego badania pokazują, jak duży wpływ na kształtowanie opinii społecznych może mieć nastrój chwili. Podniosła atmosfera towarzysząca uroczystościom rozszerzenia Unii Europejskiej sprawiła, że obawy, a niekiedy nawet przerażenie związane z przystąpieniem do tej organizacji zmniejszyły się, ustępując miejsca nadziei i dumie, a poparcie dla członkostwa Polski w tej organizacji wyraźnie wzrosło. Można też przypuszczać, że część osób odczuła ulgę, iż po 1 maja, wbrew wcześniejszym obawom, nie zaszły żadne dramatyczne zmiany.

Deklarując poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej Polacy wyobrażają sobie zjednoczoną Europę jako wspólnotę gospodarczą, polityczną i aksjologiczną.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski
w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?
(%)

	Popieram	Jestem przeciwny (a)	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	71	20	9	1006
Płeć				
Mężczyźni	75	17	8	481
Kobiety	68	22	11	525
Wiek				
18-24 lat	71	25	4	153
25-34	73	19	8	181
35-44	78	15	7	170
45-54	71	22	7	206
55-64	74	18	8	117
65 lat i więcej	61	19	20	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	61	26	13	367
Miasto do 20 tys.	75	19	6	129
20-100 tys.	77	14	8	199
101-500 tys.	74	16	10	199
501 tys. i więcej mieszk.	82	15	4	113
Wykształcenie				
Podstawowe	57	26	17	282
Zasadnicze zawodowe	70	22	8	261
Średnie	78	16	6	351
Wyższe	89	9	2	112
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	90	8	3	73
Prac.umysł.niż.szczębla	81	14	5	75
Pracownicy fiz.- umysł.	76	19	5	93
Robotnicy wykwalifikowani	77	20	3	83
Robotnicy niewykwalifik.	80	13	7	32
Rolnicy	42	37	21	53
Pracujący na własny rach.	88	8	4	47
Bierni zawodowo				
Renciści	58	27	15	107
Emeryci	67	17	16	210
Uczniowie i studenci	81	13	5	75
Bezrobotni	63	29	9	118
Gospodynie domowe i inni	65	26	9	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	77	17	5	153
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	86	11	2	58
sekt. pryw. poza rolnict.	84	12	4	197
prywatnym gosp. rolnym	45	34	21	58
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	60	25	14	97
300-399	55	37	8	75
400-599	73	19	8	179
600-800	81	11	8	175
Powyżej 800 zł	83	10	7	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	27	15	344
Średnie	76	16	8	436
Dobre	80	15	5	226
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	25	14	66
Raz w tygodniu	70	20	10	500
1-2 razy w miesiącu	74	20	6	159
Kilka razy w roku	73	16	11	175
W ogóle nie uczestniczy	75	17	8	104
Poglądy polityczne				
Lewica	81	18	1	155
Centrum	78	14	9	306
Prawica	73	23	5	273
Trudno powiedzieć	56	24	20	271

Tabela 2. 1 maja Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. Z jakimi uczuciami przyjął(ęła) Pan(i) wejście Polski do tej organizacji? Z podanej listy proszę wskazać nie więcej niż trzy uczucia. 1 - Z nadzieją; 2 - Z obawą; 3 - Z obojętnością; 4 - Z radością; 5 - Z zaciekawieniem; 6 - Ze smutkiem; 7 - Z entuzjazmem; 8 - Z przerażeniem (%)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	65	51	16	11	47	5	8	9
Płeć								
Mężczyźni	66	46	16	14	49	5	9	6
Kobiety	64	56	17	9	45	5	6	11
Wiek								
18-24 lat	67	57	13	14	50	5	19	9
25-34	75	58	18	8	56	4	4	7
35-44	73	60	11	11	53	3	7	11
45-54	62	51	19	9	45	4	7	11
55-64	67	41	15	14	39	6	2	7
65 lat i więcej	49	37	19	13	35	7	7	8
Miejsce zamieszkania								
Wieś	62	59	18	8	42	8	5	11
Miasto do 20 tys.	60	49	18	14	48	1	8	8
20-100 tys.	70	45	12	14	48	4	11	7
101-500 tys.	66	51	17	11	51	4	10	10
501 tys. i więcej mieszk.	73	39	13	16	51	3	9	4
Wykształcenie								
Podstawowe	54	49	20	9	34	8	5	12
Zasadnicze zawodowe	64	53	18	10	51	7	4	9
Średnie	71	54	13	11	53	3	11	8
Wyższe	81	44	12	22	51	1	13	3
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	81	47	15	22	51	0	14	4
Prac. umysł. niż. szczebla	71	58	8	10	59	0	4	11
Pracownicy fiz.-umysł.	71	63	14	7	51	3	9	8
Robotnicy wykwalifikowani	70	55	8	7	62	3	8	7
Robotnicy niewykwalifik.	70	63	18	7	55	7	5	23
Rolnicy	50	64	17	1	36	5	0	15
Pracujący na własny rach.	76	50	29	7	58	3	9	2
Bierni zawodowo								
Renciści	50	50	20	11	37	10	4	14
Emeryci	57	33	17	16	37	6	7	7
Uczniowie i studenci	78	51	9	14	53	2	29	3
Bezrobotni	66	59	22	8	40	10	3	9
Gospodynie domowe i inni	67	62	20	13	49	5	4	12
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	76	64	14	9	55	2	6	7
spółce właścicieli	64	56	9	15	51	3	10	18
prywatnych i państwa	75	49	15	11	58	2	10	6
sekt. pryw. poza rolnict.	51	61	15	3	34	5	0	13
prywatnym gosp. rolnym								
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	58	63	21	11	33	6	3	11
300-399	59	64	22	12	52	8	8	14
400-599	63	53	17	9	48	5	6	12
600-800	70	51	12	11	52	4	8	8
Powyżej 800 zł	76	42	13	16	51	0	12	5
Ocena własnych war. mater.								
Złe	53	58	20	6	42	7	3	15
Średnie	68	46	15	13	48	4	9	6
Dobre	78	50	13	16	51	3	13	6
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	56	58	9	9	35	4	2	17
Raz w tygodniu	67	55	14	10	48	5	7	8
1-2 razy w miesiącu	66	51	15	12	46	10	11	9
Kilka razy w roku	64	49	21	14	49	4	8	9
W ogóle nie uczestniczy	61	32	27	14	44	3	10	7
Poglądy polityczne								
Lewica	74	48	19	15	44	3	8	6
Centrum	70	53	15	11	56	3	11	8
Prawica	67	51	15	14	51	7	8	9
Trudno powiedzieć	54	51	17	7	34	6	4	11

(continued)

Tabela 2 (cd.). 9 - Z dumą; 10 - Z rozgoryczeniem (%)

	9	10	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	5	1	1006
Płeć				
Mężczyźni	13	5	1	481
Kobiety	13	4	2	525
Wiek				
18-24 lat	12	6	0	153
25-34	8	3	2	181
35-44	17	3	1	170
45-54	14	5	1	206
55-64	18	4	0	117
65 lat i więcej	12	6	5	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	8	7	1	367
Miasto do 20 tys.	15	5	2	129
20-100 tys.	17	3	3	199
101-500 tys.	13	3	1	199
501 tys. i więcej mieszk.	21	3	0	113
Wykształcenie				
Podstawowe	8	5	4	282
Zasadnicze zawodowe	11	7	1	261
Średnie	16	4	0	351
Wyższe	23	3	0	112
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	19	3	0	73
Prac. umysł. niż. szczebla	19	1	0	75
Pracownicy fiz. - umysł.	10	3	0	93
Robotnicy wykwalifikowani	12	6	0	83
Robotnicy niewykwalifik.	9	6	0	32
Rolnicy	2	8	0	53
Pracujący na własny rach.	12	3	0	47
Bierni zawodowo				
Renciści	13	5	1	107
Emeryci	15	5	4	210
Uczniowie i studenci	20	1	0	75
Bezrobotni	9	8	1	118
Gospodynie domowe i inni	10	4	7	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	2	0	153
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	18	3	0	58
sekt. pryw. poza rolnict.	15	5	0	197
prywatnym gosp. rolnym	2	9	0	58
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	8	7	3	97
300-399	6	5	0	75
400-599	15	2	1	179
600-800	11	4	1	175
Powyżej 800 zł	20	3	1	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	7	6	2	344
Średnie	14	5	1	436
Dobre	20	2	1	226
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	13	8	1	66
Raz w tygodniu	14	5	2	500
1-2 razy w miesiącu	10	5	1	159
Kilka razy w roku	13	2	1	175
W ogóle nie uczestniczy	14	3	3	104
Poglądy polityczne				
Lewica	15	7	1	155
Centrum	12	3	0	306
Prawica	17	5	0	273
Trudno powiedzieć	9	5	5	271

Tabela 3. W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o **gospodarkę** Polska powinna jednoczyć się z UE czy też zachować odrębność?
1 - Powinna jednoczyć się z UE; 2 - Powinna zachować odrębność (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	71	16	13	1006
Płeć				
Mężczyźni	75	17	8	481
Kobiety	68	15	17	525
Wiek				
18-24 lat	83	11	5	153
25-34	71	21	8	181
35-44	80	14	6	170
45-54	72	17	11	206
55-64	68	20	12	117
65 lat i więcej	56	14	31	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	68	14	18	367
Miasto do 20 tys.	69	20	11	129
20-100 tys.	71	17	12	199
101-500 tys.	75	17	8	199
501 tys. i więcej mieszk.	77	16	7	113
Wykształcenie				
Podstawowe	56	15	28	282
Zasadnicze zawodowe	72	19	9	261
Średnie	78	17	5	351
Wyższe	87	9	4	112
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	87	8	5	73
Prac. umysł. niż. szczebla	87	11	2	75
Pracownicy fiz.- umysł.	79	20	1	93
Robotnicy wykwalifikowani	70	27	3	83
Robotnicy niewykwalifik.	80	14	6	32
Rolnicy	65	14	22	53
Pracujący na własny rach.	87	9	4	47
Bierni zawodowo				
Renciści	57	19	24	107
Emeryci	65	12	23	210
Uczniowie i studenci	89	10	1	75
Bezrobotni	62	23	15	118
Gospodynie domowe i inni	52	27	21	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	85	12	3	153
spółce właścicieli	78	17	4	58
prywatnych i państwa	81	17	3	197
sekt. pryw. poza rolnict.	66	14	20	58
prywatnym gośp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	60	26	14	97
300-399	64	25	11	75
400-599	69	19	12	179
600-800	75	14	11	175
Powyżej 800 zł	82	11	7	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	23	16	344
Średnie	73	14	13	436
Dobre	83	11	6	226
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	15	24	66
Raz w tygodniu	71	17	11	500
1-2 razy w miesiącu	74	11	15	159
Kilka razy w roku	72	19	9	175
W ogóle nie uczestniczy	73	13	14	104
Poglądy polityczne				
Lewica	83	13	4	155
Centrum	75	19	6	306
Prawica	76	18	6	273
Trudno powiedzieć	56	13	31	271

Tabela 4. W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o **struktury polityczne** Polska powinna jednoczyć się z UE czy też zachować odrębność?
1 - Powinna jednoczyć się z UE; 2 - Powinna zachować odrębność (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	52	29	19	1006
Płeć				
Mężczyźni	56	31	13	481
Kobiety	47	27	26	525
Wiek				
18-24 lat	59	26	16	153
25-34	58	28	14	181
35-44	55	30	15	170
45-54	50	32	18	206
55-64	48	35	17	117
65 lat i więcej	40	25	35	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	47	28	25	367
Miasto do 20 tys.	52	29	18	129
20-100 tys.	52	28	20	199
101-500 tys.	60	25	15	199
501 tys. i więcej mieszk.	51	41	9	113
Wykształcenie				
Podstawowe	41	26	33	282
Zasadnicze zawodowe	55	27	18	261
Średnie	55	32	13	351
Wyższe	60	32	8	112
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	64	27	10	73
Prac. umysł. niż. szczebla	54	34	12	75
Pracownicy fiz.- umysł.	56	33	11	93
Robotnicy wykwalifikowani	57	32	11	83
Robotnicy niewykwalifik.	64	25	11	32
Rolnicy	43	28	29	53
Pracujący na własny rach.	63	32	5	47
Bierni zawodowo				
Renciści	46	26	28	107
Emeryci	43	27	30	210
Uczniowie i studenci	64	25	11	75
Bezrobotni	48	30	22	118
Gospodynie domowe i inni	35	34	31	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	61	27	12	153
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	61	26	13	58
sekt. pryw. poza rolnict.	56	35	8	197
prywatnym gośp. rolnym	44	29	27	58
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	39	38	23	97
300-399	46	27	27	75
400-599	53	27	20	179
600-800	56	30	14	175
Powyżej 800 zł	55	33	12	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	32	25	344
Średnie	54	27	19	436
Dobre	58	29	13	226
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	35	36	30	66
Raz w tygodniu	50	30	20	500
1-2 razy w miesiącu	49	33	18	159
Kilka razy w roku	60	24	15	175
W ogóle nie uczestniczy	59	23	19	104
Poglądy polityczne				
Lewica	59	33	8	155
Centrum	55	29	16	306
Prawica	54	36	10	273
Trudno powiedzieć	41	20	39	271

Tabela 5. W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o wartości i cele życiowe ludzi, Polska powinna jednoczyć się z UE czy też zachować odrębność?
1 - Powinna jednoczyć się z UE; 2 - Powinna zachować odrębność (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	36	15	1006
Płeć				
Mężczyźni	53	35	12	481
Kobiety	46	37	17	525
Wiek				
18-24 lat	57	36	7	153
25-34	55	33	12	181
35-44	54	33	13	170
45-54	51	39	10	206
55-64	48	38	13	117
65 lat i więcej	32	37	31	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	42	39	19	367
Miasto do 20 tys.	57	30	13	129
20-100 tys.	54	34	13	199
101-500 tys.	54	35	12	199
501 tys. i więcej mieszk.	49	42	9	113
Wykształcenie				
Podstawowe	36	34	31	282
Zasadnicze zawodowe	54	32	14	261
Średnie	56	39	5	351
Wyższe	53	43	4	112
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	44	50	5	73
Prac.umysł.niż.szczębla	61	33	5	75
Pracownicy fiz.- umysł.	70	28	2	93
Robotnicy wykwalifikowani	58	32	10	83
Robotnicy niewykwalifik.	38	52	11	32
Rolnicy	36	43	22	53
Pracujący na własny rach.	46	46	8	47
Bierni zawodowo				
Renciści	48	28	23	107
Emeryci	40	35	25	210
Uczniowie i studenci	59	38	3	75
Bezrobotni	48	35	17	118
Gospodynie domowe i inni	44	31	25	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	58	34	9	153
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	61	34	5	58
sekt. pryw. poza rolnict.	56	39	5	197
prywatnym gośp. rolnym	36	44	20	58
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	52	32	16	97
300-399	53	30	17	75
400-599	49	35	16	179
600-800	55	34	12	175
Powyżej 800 zł	49	43	8	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	45	37	18	344
Średnie	49	36	15	436
Dobre	57	35	8	226
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	26	47	27	66
Raz w tygodniu	47	41	12	500
1-2 razy w miesiącu	53	32	15	159
Kilka razy w roku	57	29	14	175
W ogóle nie uczestniczy	58	23	19	104
Poglądy polityczne				
Lewica	67	26	7	155
Centrum	49	40	11	306
Prawica	53	41	6	273
Trudno powiedzieć	36	33	31	271

Tabela 6. W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o **kulturę i obyczaje** Polska powinna jednoczyć się z UE czy też zachować odrębność?
1 - Powinna jednoczyć się z UE; 2 - Powinna zachować odrębność (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	68	9	1006
Płeć				
Mężczyźni	24	71	5	481
Kobiety	24	65	12	525
Wiek				
18-24 lat	31	65	4	153
25-34	21	72	7	181
35-44	29	67	5	170
45-54	23	72	5	206
55-64	25	70	5	117
65 lat i więcej	16	59	25	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	69	12	367
Miasto do 20 tys.	25	66	9	129
20-100 tys.	27	66	7	199
101-500 tys.	26	66	7	199
501 tys. i więcej mieszk.	24	72	3	113
Wykształcenie				
Podstawowe	18	60	21	282
Zasadnicze zawodowe	30	64	6	261
Średnie	26	72	3	351
Wyższe	18	81	1	112
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	84	1	73
Prac. umysł. niż. szczebla	29	71	0	75
Pracownicy fiz.- umysł.	34	66	0	93
Robotnicy wykwalifikowani	21	75	4	83
Robotnicy niewykwalifik.	17	79	3	32
Rolnicy	22	65	13	53
Pracujący na własny rach.	11	86	2	47
Bierni zawodowo				
Renciści	27	58	15	107
Emeryci	20	62	18	210
Uczniowie i studenci	31	68	1	75
Bezrobotni	25	65	11	118
Gospodynie domowe i inni	29	56	16	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	26	73	2	153
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	31	69	0	58
sekt. pryw. poza rolnict.	21	77	2	197
prywatnym gośp. rolnym	22	67	12	58
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	28	61	11	97
300-399	35	55	11	75
400-599	28	66	6	179
600-800	22	70	8	175
Powyżej 800 zł	19	77	4	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	24	65	11	344
Średnie	23	68	8	436
Dobre	24	70	5	226
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	14	69	17	66
Raz w tygodniu	21	72	7	500
1-2 razy w miesiącu	27	64	9	159
Kilka razy w roku	30	62	8	175
W ogóle nie uczestniczy	29	57	14	104
Poglądy polityczne				
Lewica	31	66	3	155
Centrum	22	75	3	306
Prawica	24	73	3	273
Trudno powiedzieć	21	55	23	271